

УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ З УРАХУВАННЯМ ІСНУЮЧИХ ЗАГРОЗ

©2020 ПРИТИС В. І.

УДК 658

JEL: M11

Притис В. І. Умови реалізації безпекоорієнтованого управління підприємствами з урахуванням існуючих загроз

У статті проаналізовано актуальне середовище функціонування вітчизняних підприємств і визначено особливості формування системи їх економічної безпеки з акцентом на вдосконалення управлінських підходів. З метою реалізації безпекоорієнтованого управління підприємствами запропоновано перелік умов реалізації такого управління та визначено важливість урахування актуальних загроз і ризиків. З позиції економічної безпеки безпекоорієнтоване управління пропонується розглядати як новий управлінський підхід у діяльності вітчизняних підприємств, що характеризується відповідним рівнем безпеки взаємодії. Визначено, що завжди буде існувати певна кількість умов формалізації управлінських процесів, які опосередковано або безпосередньо будуть впливати на ефективність і принципову можливість реалізації безпекоорієнтованого управління у практичній площині. Тобто існує певна сукупність умов реалізації безпекоорієнтованого управління. Принципово їх можливо поділити на дві великі групи: які піддаються впливу та які не піддаються впливу на мікрорівні. Здійснено конкретизацію таких умов у розрізі двох груп і визначено особливості їх формування та впливу на економічну безпеку макро-, мезо- та мікрорівнів. Визначено перспективи подальших досліджень у розрізі питань методичного, організаційного та ресурсного забезпечення реалізації безпекоорієнтованого управління підприємствами.

Ключові слова: економічна безпека, безпекоорієнтоване управління, умови, загрози, управлінські рішення.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-453-459>

Рис.: 1. **Бібл.:** 12.

Притис Вадим Ігорович – аспірант кафедри менеджменту, адміністрування та готельно-ресторанної справи, Хмельницький національний університет (вул. Інститутська, 11, Хмельницький, 29016, Україна)

E-mail: Vadym.of@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6942-2223>

УДК 658

JEL: M11

Притис В. И. Условия реализации управления предприятиями, ориентированного на безопасность, с учетом существующих угроз

В статье проанализирована актуальная среда функционирования отечественных предприятий и определены особенности формирования системы их экономической безопасности с акцентом на совершенствование управленческих подходов. С целью реализации управления предприятиями, ориентированного на безопасность, предложен перечень условий реализации такого управления и определена важность учета актуальных угроз и рисков. С позиции экономической безопасности – управление, ориентированное на безопасность, предлагается рассматривать как новый управленческий подход в деятельности отечественных предприятий, который характеризуется соответствующим уровнем безопасности взаимодействия. Определено, что всегда будет существовать определенное количество условий формализации управленческих процессов, которые косвенно или непосредственно будут влиять на эффективность и принципиальную возможность реализации управления, ориентированного на безопасность, в практической плоскости. То есть существует определенная совокупность условий реализации такого управления. Принципиально их можно разделить на две большие группы: поддающиеся влиянию и не поддающиеся влиянию на микроуровне. Осуществлена конкретизация таких условий в разрезе двух групп и определены особенности их формирования и влияния на экономическую безопасность макро-, мезо- и микроуровней. Определены перспективы дальнейших исследований в разрезе вопросов методического, организационного и ресурсного обеспечения реализации управления предприятиями, ориентированного на безопасность.

Ключевые слова: экономическая безопасность, управление, ориентированное на безопасность, условия, угрозы, управленческие решения.

Рис.: 1. **Библ.:** 12.

Притис Вадим Игоревич – аспірант кафедри менеджменту, адміністрування та гостинично-ресторанного дела, Хмельницький національний університет (вул. Інститутська, 11, Хмельницький, 29016, Україна)

E-mail: Vadym.of@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6942-2223>

UDC 658

JEL: M11

Prytys V. I. Terms of the Security-Oriented Enterprise Management in Response to Existing Threats

The article analyzes the current operating environment of domestic enterprises and defines the peculiarities of formation of their economic security system with an emphasis on improving management approaches. In order to provide management of the security-oriented enterprises, a list of terms for the implementation of such management is proposed and the importance of taking into account current threats and risks is defined. When considering the economic security, the security-oriented management is proposed to be viewed as a new management approach in the activities of domestic enterprises, which is characterized by an appropriate level of security of interaction. It is defined that there will always be a certain number of conditions for formalizing management processes, which will indirectly or directly influence the efficiency and crucial ability to implement the security-oriented management in the plane of practice. That is, there is a certain totality of terms for the implementation of such management. In principle, they can be divided into two large groups: influenced and uninfluenced at the micro-level. These terms have been fleshed out in the two groups and the specifics of their formation and impact on the economic security of macro-, meso- and micro-levels have been determined. Prospects for further research have been defined in the context of a methodical, organizational and resource-oriented implementation of management of the security-oriented enterprises.

Keywords: economic security, security-oriented management, terms, threats, managerial decisions.

Fig.: 1. **Bibl.:** 12.

Prytys Vadym I. – Postgraduate Student of the Department of Management, Administration and Hotel and Restaurant Business, Khmelnytsky National University (11 Instytutska Str., Khmelnytsky, 29016, Ukraine)

E-mail: Vadym.of@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6942-2223>

Безпекоорієнтоване управління спрямоване на формування таких умов функціонування підприємства, за яких превентивні заходи на рівні системи управління підприємством у цілому будуть мати відповідний позитивний вплив на стан економічної безпеки та дозволятимуть менеджменту підприємств реалізовувати загальну стратегію його розвитку. При цьому менеджмент підприємств має чітко усвідомлювати особливості функціонування підприємства та враховувати вплив середовища, який у більшості випадків має негативну природу та потребує конкретизації на рівні базових понять – безпека, загроза, ризик.

Дослідженням методології формування систем економічної безпеки науковці займаються тривалий час, однак наукових розробок і напрацювань у напрямку безпекоорієнтованого управління підприємствами не так багато. Серед дослідників необхідно виділити: Василюца Т. Г. [1], Волощук А. О. [2], Гавловську Н. І., Ілляшенко О. В., Момот Т. В. [11], Козаченко Г. В., Погорелова Ю. С. [4], Рудніченка Є. М. [12], Шкарлета С. М. [8], Франчука В. І. [10] та інших.

Основним завданням дослідження є визначення умов реалізації безпекоорієнтованого управління підприємствами з урахуванням негативного впливу середовища їх функціонування.

У більшості досліджень з економічної безпеки та безпеки в цілому аналіз негативних факторів впливу на об'єкт дослідження є практично обов'язковим елементом, однак такий аналіз більше пов'язаний із конкретними загрозами для нормального (безпечно-го) функціонування окремого суб'єкта. Відповідно, значна кількість науковців [1–5; 7; 11; 12] акцентують увагу на загрозах, оскільки вони несуть більш конкретний і цілеспрямований характер і для їх нівелювання необхідно активізувати систему економічної безпеки підприємства, або за її відсутності (точніше відсутності формалізованого її представлення), такі дії буде генерувати існуюча система менеджменту підприємства. Тобто безпосередньо буде проявлятися безпекоорієнтоване управління на практиці.

Як зазначено у [5, с. 81], існує чотири основні джерела загроз, а саме:

- 1) *натурогенні* (з боку природної сфери) – стихійні лиха, катастрофи та інші;
- 2) *соціогенні* (з боку суспільства в цілому) – політичні кризи, економічні реформи, зміни законодавства, міграційні процеси;
- 3) *антропогенні* – загрози, що створені діяльністю людей та їх соціальних груп (конкуренти, постачальники, підрядники, замовники);
- 4) *техногенні* – виникають у межах технологічних процесів та функціонування об'єктів.

Наведені джерела обумовлюють і наявність різних видів загроз, причому їх склад дещо відрізняється в підходах різних наукових шкіл, однак найбільш суттєві відмінності спостерігаються при врахуванні

галузевих і регіональних особливостей. Відповідно, впровадження безпекоорієнтованого управління передбачає вдосконалення процесів реагування системи менеджменту на існуючі загрози, що вимагає пошуку достатнього обсягу ресурсів для реалізації таких управлінських новацій.

Одним із головних аргументів для виділення достатнього обсягу ресурсів є реальна необхідність дії механізмів забезпечення економічної безпеки з відповідним управлінським впливом. Варто також звернути увагу на таку думку А. М. Штангрета: «... сучасна система забезпечення має відповідати таким вимогам: формувати інформаційний базис для прийняття управлінських рішень суб'єктами безпеки; надавати необхідну інформацію про поточний стан, тенденції розвитку та рівень агресивності зовнішнього середовища; уможливлувати виявлення викликів та ризиків, ідентифікацію, а також визначати рівень впливу ключових загроз; вказувати на вплив ключових факторів на рівень економічної безпеки підприємства та зміну середовища функціонування» [9, с. 170]. При цьому надзвичайно важливе значення буде мати «темперамент» менеджменту підприємства, тобто схильність до ризику або консерватизму.

На сьогодні пошук «балансу інтересів» всіх зацікавлених груп впливу у межах підприємства набуває все більшого значення, оскільки власники, менеджери та виконавці здебільшого мають різне бачення стратегічних і операційних процесів (у тому числі й у сфері ресурсного забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства). При цьому формалізація прояву такого бачення свідчить про уявну однаковість і однозначність думок зацікавлених суб'єктів, що проявляється у затвердженні стратегії розвитку або декларуванні оперативної програми дій. Однак реалії свідчать, що традиційні підходи до управління не здатні ідентифікувати загрози з достатнім ступенем оперативності, а реакції на негативний вплив виявляються відтермінованими в часі та не забезпечують необхідного результату. Таким чином, дії в межах управлінської системи в цілому та системи економічної безпеки зокрема не завжди мають достатнє обґрунтування. Зазвичай, дії пов'язані із рішеннями, а рішення в більшості випадків мають альтернативу за ступенем ризику.

Слід погодитися з позицією Петруні Ю. Є. та ін. [6], що за психологічними особливостями суб'єкта управління можна виокремити рішення:

- 1) рівноважені (приймаються на основі уважного аналізу проблеми, розгляду запропонованих варіантів);
- 2) імпульсивні («швидкі») рішення, значне місце має емоційна складова);
- 3) інертні («прості») рішення, в яких важко знайти оригінальність, інноваційність);

4) ризиковані (приймаються без достатніх уявлень про систему факторів, які впливають на проблему, без наявності достатньо обґрунтованого прогнозу);

5) обережні (орієнтовані на мінімальний ризик, досить часто малоефективні) [6, с. 16–17].

Дійсно, для суб'єктів господарювання ризик безпосередньо пов'язаний із управлінськими рішеннями, однак це залежить від психотипу менеджера та схильності до ризику, а також існування системи моніторингу рішень і можливості «накласти вето», наприклад радою директорів, якщо «вартість» рішення перевищує певний визначений ліміт. Кожна організація формує власні підходи до визначення ступеня ризику та заходи щодо його попередження або мінімізації. При цьому складність таких підходів буде залежати від організаційно-правової форми підприємства, розвиненості системи менеджменту та інформаційної забезпеченості управлінських процесів. Кожна управлінська система формує та використовує свій набір інструментів виявлення, запобігання та ліквідації наслідків ризикованих ситуацій, хоча комплексний підхід до управління ризиками є обов'язковим елементом безпекоорієнтованого управління та дозволяє більш ефективно функціонувати системі економічної безпеки.

Варто підкреслити, що популярність розробки економіко-математичних моделей прогнозування ймовірності негативних наслідків ризикованих ситуацій, або навпаки, перспектив отримання прибутку, є виправданою лише за умов їх сприйняття менеджментом і фахівцями конкретних підприємств. Основною перевагою є можливість використання розроблених алгоритмів для автоматизації процесів та прогнозування множини сценаріїв розвитку подій, хоча не всі події та, особливо, наслідки можливо спрогнозувати. Відповідно, одним із пріоритетних завдань безпекоорієнтованого управління є здатність протистояти непередбачуваним подіям та явищам, що мають місце у функціонуванні та розвитку підприємства. Саме стійкість організації до негативного впливу, що проявляється з різним ступенем інтенсивності, свідчить про наявність безпекоорієнтованого управління як у формалізованому вигляді, так і за певних умов, у окремих «прихованих» його елементах.

Як зазначено у [12, с. 90], безпекоорієнтований підхід може стикатися із суттєвим організаційним опором, який обумовлений не лише небажанням змін у існуючій системі та додатковим розподілом обов'язків, а й специфікою управлінських процесів та схильністю керівництва до ризику. Драйвер реалізації такої управлінської інновації буде знаходитися в межах трьох сфер – безпекоорієнтованого управління, ризикоорієнтованого управління та традиційних (бюрократичних) підходів до управління.

Кожен із наведених управлінських підходів має місце у сфері практичної діяльності вітчизняних під-

приємств, однак при цьому має різний ступінь формалізації та нормативного забезпечення на рівні окремих суб'єктів.

Можна погодитися з позицією окремих безпекознавців, які вважають, що: «...для безпосередньої реалізації безпекоорієнтованого управління потрібен певний драйвер, що буде запускати необхідні механізми та генерувати дію системи. А драйвер визначається в деякому середовищі (площині) та реалізується на практиці за рахунок певного набору інструментів, які з позиції менеджменту (його суб'єктивного досвіду) є найбільш доречними у визначений момент часу. Ефективність реалізації управлінської інновації (безпекоорієнтованого управління) складно ідентифікується внаслідок відтермінування безпосередніх результатів її впливу на систему управління в цілому» [12, с. 91–92]. Таке управління не може бути формалізовано без відповідного бажання та «стратегічного бачення» керівництва у сфері економічної безпеки. Завжди буде існувати певна кількість умов формалізації вищезазначених процесів, які опосередковано або безпосередньо будуть впливати на ефективність і принципову можливість реалізації безпекоорієнтованого управління у практичній площині. Тобто існує певна сукупність умов реалізації безпекоорієнтованого управління. Принципово їх можливо поділити на дві великі групи: які піддаються впливу і які не піддаються впливу на мікрорівні (рис. 1).

Проаналізуємо більш детально наведені на рис. 1 умови реалізації безпекоорієнтованого управління. До першої групи належать умови, які залежать від дій і рішень керівництва підприємства, тобто на мікрорівні можна вплинути на їх створення та розвиток.

До таких умов належать такі:

1) *гнучкість системи управління*. Така умова є запорукою можливості оперативного впровадження безпекоорієнтованого підходу до управління підприємством, оскільки дозволяє використовувати всі наявні можливості та інструменти відповідно до специфіки ведення бізнесу, потреб менеджменту та стратегічних цілей організації;

2) *оперативність реакції на негативний вплив*. Наведена умова є обов'язковою для налагодження саме ефективної системи управління, оскільки інертність та сповільнена реакція в більшості випадків нівелюють результат функціонування системи економічної безпеки підприємства в цілому;

3) *наявність спеціалізованого підрозділу економічної безпеки або окремих відповідальних осіб*. Суб'єктність системи економічної безпеки має надзвичайно важливе значення, оскільки безпекоорієнтований підхід не може бути впроваджено без участі відповідних фахівців, завданням яких було б не «цементувати» існуючу систему управління, а вносити певні інноваційні управлінські елементи безпосеред-

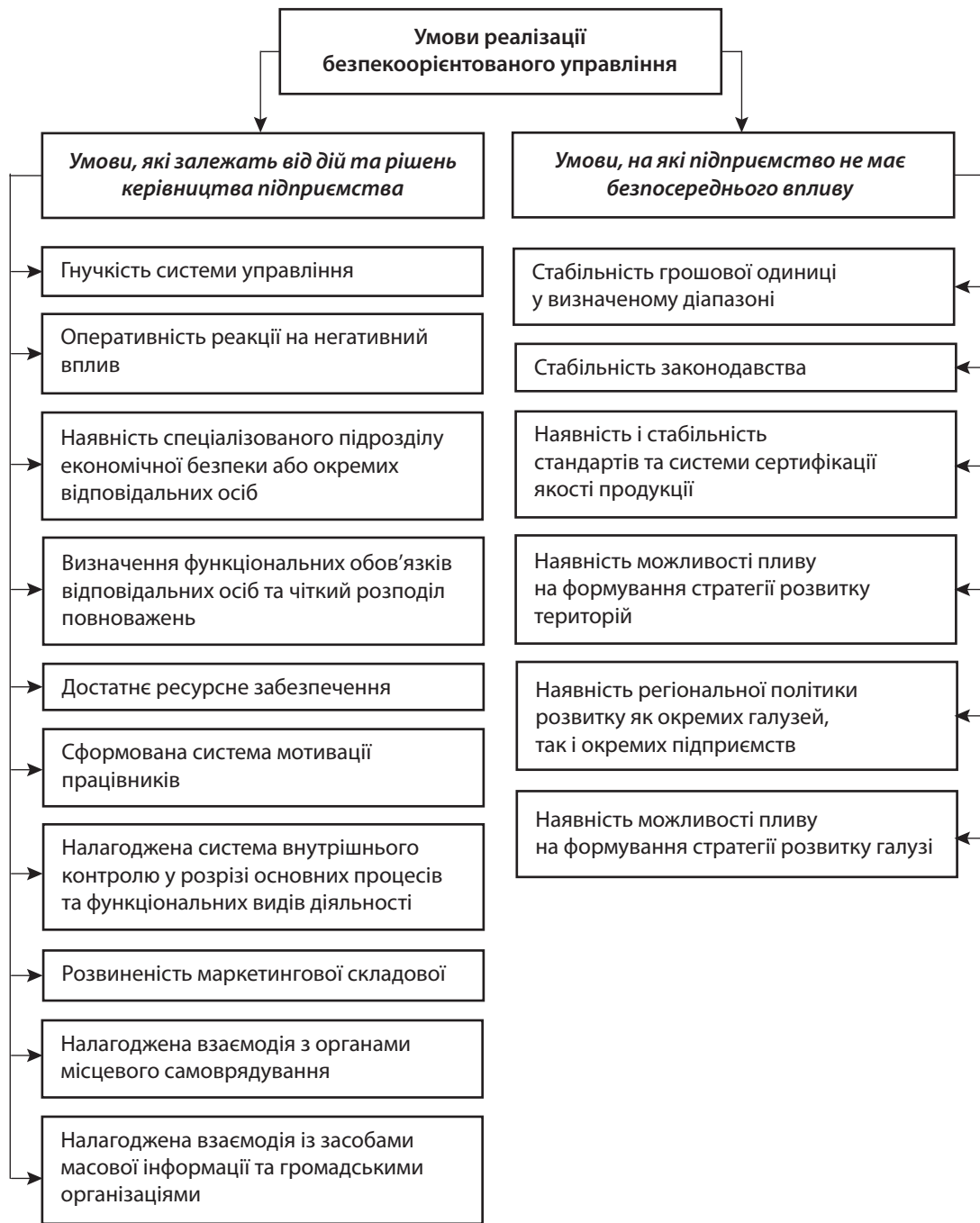

Рис. 1. Сукупність умов реалізації безпекоорієнтованого управління

ньо у сферу економічної безпеки суб'єкта господарювання;

4) *визначення функціональних обов'язків відповідальних осіб і чіткий розподіл повноважень.* У контексті цієї умови йдеться не лише про визначення та формалізацію посадових обов'язків відповідальних осіб і затвердження типових інструкцій (які є необхідними), а і про уникнення дублювання управлінських функцій з метою раціонального використання ресурсів і запобігання значної інерційності при прийнятті управлінських рішень;

5) *достатнє ресурсне забезпечення.* Дана умова проявляється в достатньому обсязі фінансових і ма-

теріальних ресурсів, забезпеченості кваліфікованим персоналом, достатньому рівні обігових коштів, мінімальному рівні дебіторської заборгованості, оптимальному рівні кредиторської заборгованості. Акцент на фінансових елементах обумовлений їх важливістю для стабільного функціонування підприємств і можливістю ефективного залучення та використання позичкових і власних коштів. Матеріальні ресурси будуть мати дещо менше значення для функціонування безпосередньо служби економічної безпеки, однак для підприємства нестача одного виду ресурсу може бути «вузьким місцем» усього операційного циклу. (Наприклад, нестача піску або цементу може зупини-

ти більшість процесів на підприємствах у сфері будівництва та виробництва будівельних матеріалів);

6) *сформована система мотивації працівників*. Лише належним чином мотивований персонал не буде створювати критичних перешкод у реалізації положень безпекоорієнтованого управління та буде зацікавлений у досягненні цільових показників. Акцент здійснюється не на успішність ліквідації негативних явищ і подій, які відбулися, а на їх нівелювання та попередження, з відповідним поєднанням матеріально-стимулювання;

7) *налагоджена система внутрішнього контролю в розрізі основних процесів і функціональних видів діяльності*. Зазначимо, що система внутрішнього контролю існує практично на кожному підприємстві, однак ступінь її дієвості різний. Регламентація процесів контролю з визначенням відповідальних осіб, періодичності здійснення та звітних форм є однією з базових умов впровадження безпекоорієнтованого управління;

8) *розвиненість маркетингової складової (аналіз потенційних ринків, просування продукції, інші засоби боротьби з конкурентами)*. Акцентування уваги саме на маркетинговій складовій обумовлюється зміною парадигми виробництва та все більшим ступенем клієнтоорієнтованості. Задоволення попиту цільового сегмента ринку з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб клієнтів стає найбільшою конкурентною перевагою, навіть і при не зовсім гнучкій ціновій політиці;

9) *налагоджена взаємодія з органами місцевого самоврядування*. На сьогодні значення місцевого самоврядування набуває для вітчизняних підприємств все більшої ваги. Особливо з позиції економічної безпеки, оскільки банальне перешкоджання доставки матеріалів (унаслідок потенційного руйнування доріг) або уявна невідповідність екологічним нормам (за умов стимулювання певних груп населення конкурентами) можуть взагалі призупинити функціонування підприємства. Тому взаємодія з представниками громадськості та органами місцевого самоврядування є обов'язковою умовою;

10) *налагоджена взаємодія із засобами масової інформації та громадськими організаціями*. Формування позитивного іміджу та висвітлення діяльності підприємства за участі представників громадських організацій дозволить нівелювати частину негативних факторів мезорівня.

До другої групи умов реалізації безпекоорієнтованого управління належать ті, на які підприємство не має безпосереднього впливу та змушене сприймати їх відповідно до існуючих реалій, формуючи адаптаційні механізми. До таких належать переважно умови макrorівня, які охарактеризовані нижче:

1) *стабільність грошової одиниці у визначеному діапазоні* (хоча б у межах року) – нестабільність при-

зводить до зміни ціни на продукцію для виробничих підприємств, а також до необхідності відповідної реакції менеджменту підприємств, хоча тут цікаве питання: чи будуть вони знижувати ціни за умов укріплення національної грошової одиниці (скоріше ні, оскільки витрати були здійснені за попереднього курсу);

2) *стабільність законодавства* (Дозвільного, фіскального, екологічного, антимонопольного тощо у сфері охорони праці). Вплив державних інститутів на діяльність підприємств є надзвичайно сильним, а ефективність управління (у т. ч. і безпекоорієнтованого) буде залежати від можливості прогнозування «базових» умов ведення бізнесу й існуючих підходів до формування бізнес-середовища певної країни. При цьому діяльність у межах стабільного та прогнозованого нормативного поля дозволяє підприємствам формувати захисні механізми та використовувати відповідний інструментарій, який є дієвим на певний момент часу;

3) *наявність і стабільність стандартів і системи сертифікації якості продукції*. Стандартизація діяльності підприємств у різних сферах і напрямках є позитивним аспектом, оскільки за умов їх дотримання захищає товаровиробників від неправомірних дій і судових позовів щодо можливої недобросовісної конкуренції з іншими зацікавленими особами. Також це базовий орієнтир, досягнення якого дозволяє говорити про рівень організації операційних процесів певного підприємства;

4) *наявність можливості впливу на формування стратегії розвитку територій*. Така умова свідчить про можливість лобювання інтересів підприємства на регіональному рівні;

5) *наявність регіональної політики розвитку як окремих галузей, так і окремих підприємств*. Можливість підтримки підприємства за рахунок реалізації регіональних програм розвитку та участі в міжнародних проектах під егідою органів місцевого самоврядування;

6) *наявність можливості впливу на формування стратегії розвитку галузі*. Лише галузеві об'єднання, як певний суб'єкт впливу, можуть вести діалог з інститутами держави щодо змін у нормативному полі їх діяльності, що практично неможливо для окремого підприємства.

ВИСНОВКИ

Безпекоорієнтоване управління є одним із нових елементів формування системи економічної безпеки підприємств і потребує певних специфічних умов його реалізації на практиці. Враховуючи наведені в дослідженні умови реалізації безпекоорієнтованого управління, особливої уваги заслуговує цілеспрямований управлінський вплив стратегічного характеру, який реалізується за рахунок формування ефективної системи прийняття управлінських рішень з урахуванням актуальних загроз. При цьому необ-

хідно окремо акцентувати увагу на системі прийняття управлінських рішень у межах організації, прийняття рішень у межах системи економічної безпеки, а також на поєднанні та взаємодії таких систем. Відповідно, виникає питання методичного, організаційного та ресурсного забезпечення реалізації безпекоорієнтованого управління на підприємствах, що обумовлює перспективи подальших досліджень. При цьому необхідно підкреслити, що для кожної сфери діяльності та безпосередньо для окремого підприємства специфіка формування та реалізації безпекоорієнтованого управління буде суттєво впливати на склад його елементів та внутрішньоорганізаційні процеси. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Vasylytsiv T. G., Lupak R. L., Kynytska-Iliash M. V. Strategic approaches to effective use of intangible assets as a condition for strengthening the competitiveness of enterprises. *Науковий вісник Полісся*. 2018. № 2. Ч. 2. С. 8–15. URL: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/16944/8-15.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Волощук Л. О. Теоретико-методологічні засади безпекоорієнтованого управління інноваційним розвитком промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Одеса, 2016. 520 с.
3. Гавловська Н. І. Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств: оцінювання, моделювання, механізм забезпечення : монографія. Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2016. 480 с.
4. Козаченко Г. В., Погорелов Ю. С. Про деякі проблеми у сучасній економічній безпекології. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2015. № 3. С. 6–18.
5. Королев М. И. Экономическая безопасность фирмы: теория, практика, выбор стратегии : монография. М. : Экономика, 2011. 284 с.
6. Прийняття управлінських рішень : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і допов. / Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін. Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. 209 с
7. Рудніченко Є. М. Загроза, ризик, небезпека: сутність та взаємозв'язок із системою економічної безпеки підприємства. *Економіка. Менеджмент. Підприємство*. 2013. № 25 (1). С. 188–195.
8. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект : монографія. Київ : КВ НАУ, 2007. 432 с.
9. Штангрет А. М., Караїм М. М. Обліково-аналітичне забезпечення як основа прийняття рішень суб'єктами економічної безпеки підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Вип. 2 (07). С. 167–170. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/SHtangret-A.M.-Karayim-M.M.-3.pdf>
10. Франчук В. І. Основи економічної безпеки : навч. посіб. Львів : ЛДУ ВС, 2008. 203 с.
11. Illiashenko O., Rudnichenko Ye., Momot T., Havlovska N. The Enterprise Economic Security System: The State Assessment Using Management Functional Types. *International Journal for Quality Research*. 2020. Vol. 14. No. 1. P. 183–200. DOI: 10.24874/IJQR14.01-12.
12. Rudnichenko Ye., Havlovska N. I., Yadukha S. Y. Implementation of Managerial Innovations in the System of Providing Economic Security for Subjects of Foreign Economic Activity. *Науковий вісник Полісся*. 2018. № 1. Ч. 1. С. 88–94. URL: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/16201/88-94.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

REFERENCES

- Franchuk, V. I. *Osnovy ekonomichnoi bezpeky* [Fundamentals of Economic Security]. Lviv: LDU VS, 2008.
- Havlovska, N. I. *Ekonomichna bezpeka zovnishnyoekonomichnoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv: otsiniuvannia, modeliuvannia, mekhanizm zabezpechennia* [Economic Security of Foreign Economic Activity of Industrial Enterprises: Evaluation, Modeling, Support Mechanism]. Khmelnytskyi: FOP Melnyk A. A., 2016.
- Illiashenko, O. et al. "The Enterprise Economic Security System: The State Assessment Using Management Functional Types". *International Journal for Quality Research*, vol. 14, no. 1 (2020): 183-200. DOI: 10.24874/IJQR14.01-12
- Korolev, M. I. *Ekonomicheskaya bezopasnost firmy: teoriya, praktika, vybor strategii* [Economic Security of the Company: Theory, Practice, Choice of Strategy]. Moscow: Ekonomika, 2011.
- Kozachenko, H. V., and Pohorelov, Yu. S. "Pro deiaiki problemy u suchasni ekonomichni bezpekolohii" [About Some Problems in Modern Economic Security]. *Upravlinnia proektamy ta rozvytok vyrobnytstva*, no. 3 (2015): 6-18.
- Petrunia, Yu. Ye. et al. *Pryiniattia upravlinskykh rishen* [Making Management Decisions]. Dnipropetrovsk: Universytet mytnoi spravy ta finansiv, 2015.
- Rudnichenko, Ye. M. "Zahroza, ryzyk, nebezpeka: sutnist ta vzaïmozv'язok iz systemoiu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Threats, Risks, Dangers: Nature and Relationship with the System of Enterprise Economic Security]. *Ekonomika. Menedzhment. Pidpriemnytstvo*, no. 25 (1) (2013): 188-195.
- Rudnichenko, Ye., Havlovska, N. I., and Yadukha, S. Y. "Implementation of Managerial Innovations in the System of Providing Economic Security for Subjects of Foreign Economic Activity". *Naukovyi visnyk Polissia*. 2018. <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/16201/88-94.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Shkarlet, S. M. *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: innovatsiinyi aspekt* [Economic Security of the Enterprise: Innovative Aspect]. Kyiv: KV NAU, 2007.
- Shtanhret, A. M., and Karaim, M. M. "Oblikovo-analitychne zabezpechennia yak osnova pryiniattia rishen subiektamy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Accounting and Analytical Support as a Basis for Decision-making Entities of Economic Security]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. 2017. <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/SHtangret-A.M.-Karayim-M.M.-3.pdf>

Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., and Kunytska-Iliash, M. V. "Strategic approaches to effective use of intangible assets as a condition for strengthening the competitiveness of enterprises". *Naukovyi visnyk Polissia*. 2018. <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/16944/8-15.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Voloshchuk, L. O. "Teoretyko-metodolohichni zasady bezpekoorientovanoho upravlinnia innovatsiynym rozvytkom promysloвого pidpryemstva" [Theoretical and Methodological Principles of Safety-oriented Management of Innovative Development of an Industrial Enterprise]: *dys. ... d-ra ekon. nauk* : 08.00.04, 2016.

УДК 658.8

JEL: M31

АНАЛІЗ РИНКУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ІМІДЖБІЛДІНГУ ПІДПРИЄМСТВА

©2020 КОВАЛЕВСЬКА А. В., ШАЛІМОВА Д. С.

УДК 658.8

JEL: M31

Ковалевська А. В., Шалімова Д. С. Аналіз ринку як передумова вдосконалення процесу іміджбілдингу підприємства

Метою статті є дослідження ринку світлотехнічної продукції, на якому працює виробничо-торговельне підприємство, вітчизняний виробник світлотехнічних рішень – компанія «LEDLIFE», для визначення ключових тенденцій та аспектів, що стануть передумовою вдосконалення процесу формування іміджу підприємства. Визначено та аргументовано доцільність проведення аналізу зовнішніх умов діяльності підприємства у процесі формування та вдосконалення його іміджу; з'ясовано специфічні риси ринку світлотехнічної продукції; визначено основні тренди та тенденції зміни ринку світлотехнічної продукції; встановлено, що процес формування іміджу має спиратися на усвідомлення поведінки різних стейкхолдерів. У результаті дослідження визначено ключові тенденції розвитку ринку світлотехнічної продукції, а саме: зростання обсягів виробництва та, відповідно, споживання; зростання популярності LED-продукції; підвищення уваги різноманітних сегментів ринку до комплексних рішень; активізація діяльності місцевих і державних органів влади у сфері реалізації інфраструктурних проектів, що, безумовно, пов'язано із процесами енергозбереження. Дослідження дозволяє стверджувати, що ринок виробництва світлотехнічної продукції в Україні є конкурентним, що обґрунтовує доцільність удосконалення управління маркетинговою діяльністю виробників, у тому числі процесу іміджбілдингу. Обґрунтовано, що вдосконалення іміджу ТОВ «ЛЕДЛАЙФ» дасть змогу підвищити ефективність реклами та різних заходів щодо просування товару, полегшить процес введення на ринок нових товарів, підвищить конкурентоспроможність компанії.

Ключові слова: іміджбілдинг, аналіз ринку, підприємство, світлотехнічна продукція.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-459-469>

Рис.: 6. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 12.

Ковалевська Алла Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування, Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (вул. Мироносицька, 1, Харків, 61002, Україна)

E-mail: kovalevska@karazin.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3853-8485>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/D-1346-2018>

Шалімова Дар'я Сергіївна – магістр кафедри управління та адміністрування, Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (вул. Мироносицька, 1, Харків, 61002, Україна)

E-mail: dshlmv@gmail.com

УДК 658.8

JEL: M31

Ковалевская А. В., Шалимова Д. С. Анализ рынка как предпосылка усовершенствования процесса имиджбилдинга предприятия

Целью статьи является исследование рынка светотехнической продукции, на котором работает производственно-торговое предприятие, отечественный производитель светотехнических решений – компания «LEDLIFE», для определения ключевых тенденций и аспектов, которые станут предпосылкой усовершенствования процесса формирования имиджа предприятия. Определена и аргументирована целесообразность проведения анализа внешних условий деятельности предприятия в процессе формирования и совершенствования его имиджа; выяснены специфические черты рынка светотехнической продукции; определены основные тренды и тенденции изменения рынка светотехнической продукции; доказано, что процесс формирования имиджа должен опираться на понимание специфики поведения разных стейкхолдеров. В результате исследования определены ключевые тенденции развития рынка светотехнической продукции, а именно: рост объемов производства и, соответственно, потребления; рост популярности LED-продукции; повышение внимания разных сегментов рынка к комплексным решениям; активизация деятельности местных и государственных органов власти в сфере реализации инфраструктурных проектов, что, безусловно, связано с процессами энергосбережения. Исследование позволяет утверждать, что рынок производства светотехнической продукции в Украине является конкурентным, что обуславливает необходимость усовершенствования управления маркетинговой деятельностью производителей, в том числе имиджбилдинга. Обосновано, что совершенствование имиджа ООО «ЛЕДЛАЙФ» позволит повысить эффективность рекламы и различных мероприятий по продвижению товара, облегчит процесс введения на рынок новых товаров, повысит конкурентоспособность компании.

Ключевые слова: имиджбилдинг, анализ рынка, предприятие, светотехническая продукция.

Рис.: 6. **Табл.:** 3. **Библ.:** 12.

Ковалевская Алла Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры управления и администрирования, Учебно-научный институт «Каразинская школа бизнеса» Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина (ул. Мироносицкая, 1, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: kovalevska@karazin.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3853-8485>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/D-1346-2018>

Шалимова Дарья Сергеевна – магистр кафедры управления и администрирования, Учебно-научный институт «Каразинская школа бизнеса» Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина (ул. Мироносицкая, 1, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: dshlmv@gmail.com